

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno.
četrtletno K 16.50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 5.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Veličasten sprejem zemelj- skih ostankov Zrinskega in Frankopana.

Maribor, 27. aprila 1919.

Nebo je jokalo. Toda to niso bile solze žalosti, marveč solze zmagoslavja, ki ga je rodila smrt, solze, ki rose oko, ko zapojemo slavnostno alelujo.

Naša slovenska severna meja, naš slovenski Maribor je danes sprejel zemeljske ostanke dveh mučenikov-junakov, Zrinskega in Frankopana, ki jih je umorila roka onih, ki se danes kakor ubežni kralji skrivajo po tujini... Ta prevoz pa ni bil pogreb, ki bi ga spremljali turobni glasovi zvonov, ta prevoz je bil zmagoslaven pohod ideje, za kojo sta žrtvovala svoje življenje naša dva mučenika — ni bil dan smrti, marveč dan vstajenja, dan, ko je zmagala ideja nad smrtjo...

Naš slovenski narod je razumel pomen dneva. Naša severna meja se je zganila, srca so vzdihnila. In ta sprejem ni bil vpri-
zorjen — napovedavalo sta ga srce in pa zavest, da je iz teh dveh mučenikov vsklila ona ideja, ki je rodila naše ujedinjenje, našo Jugoslavijo.

Ob 104 uri popoldan se je pripeljal iz Zagreba poseben vlak s hrvatskimi in srbskimi gosti. Na kolodvoru se je zbralo mnogo-
brojno občinstvo. V imenu mesta Maribor je pozdravil goste vladni komisar dr. Pfeifer, sledeče: »Kot načelnik slovenskega mesta

Maribor pozdravljam hrvatske brate in sestre kot člane našega troimenega naroda. To je zgodovinski dan, ko prvič stopite na naš severni branik. Žal, da vam ne moremo nuditi posebnih ugodnosti. Pač pa vas sprejememo z odkritim srcem. Povzročil je vaš prihod krvoločnik Habsburžan, ki je položil nehote temeljni kamen našemu ujedinjenju in naši svobodi. V imenu tega ujedinjenja vas bratje in sestre najpristrčneje pozdravljam in vam kličem »Dobrodošli!« Burni »Slavaklici«.

Za sprejem se je zahvalil g. dr. Bradáška, starosta Zagrebskega »Sokola«: Dospeli smo v mesto, ki je še nedavno ječalo pod jarmom tujca, ki je umoril prva borca za veliko jugoslovansko idejo, našega Zrinskega in Frankopana. Bratje Slovenci! Vi se pripravljate, da slovesno sprejmete kosti velikih narodnih mučenikov, svete kosti mož, ki so vršili prvo veliko pravdo za našo jugoslovansko svobodo. Hrvatje smo iznenadeni, da so se bratje Slovenci tako veličastno pripravili, da sprejmejo te kosti narodnih borcev. Slovesno prisegamo, da bomo kot del jugoslovanskega naroda delovali za našo in vašo pravo svobodo edinstva in da smo pripravljeni tudi z orožjem v roki se boriti, da otmemo one kraje, ki jih je tujec sedaj ugrabil od naše skupne očetnjave. Ob tej slovesni priliki prisegamo boj tujcu, tujemu šovinizmu in imperijalizmu. Prisegamo pa tudi, da bomo vsa tri plemena jedinstvenega jugoslovanskega naroda delovali za uresničenje velike ideje Zrinskega in Frankopana. Temu govoru so sledili viharji Slava- in Živio-klici.

Nato je kapetan Talčevič, poveljnik

jugoslovanske vojne mornarice, podal generalu Maistru prijavo staleža. General Maister je poveljnika in njegovo četo pozdravil z laskavimi besedami.

Hrvatski gostje so se potem razšli po mestu. Posebni vlak pa je odpeljal zastopnike vojaških in civilnih oblasti, odposlanstvo naroda ter časnikarje k sprejemu Zrinsko-frankopanskega vlaka v Špilje. Vlak je vodil nadrevident-prometni kontrolor Fran Repič. Vojaške oblasti so bile zastopane po podpolk. Skrabarju, majorju Dereaniju, Poljancu, kapetanu Rakuši, vojnem kuratu Zavadjalu in podpor. Čehu. Od civilnih oblasti: Okrajni glavar dr. Lajnič, vladni komisar mesta Maribor dr. Pfeifer, in od odposlancev naroda: dr. Rosina, dr. Lipold, Vladimir Pušenjak.

Kolodvor v Špilju in bližnja okolica je bila okrašena z zelenjem in jugoslovanskimi trobojnicami. Čelo na gradu nemškega barona Bruck-a in na cerkvi so vihrale naše zastave. Pod gradom je bil čez železniški tir postavljen slavalok z nadpisom: »Prvima narodnima mučenikoma najsevernejša posadka Jugoslavije«. Na poštnem poslopju je bil hrvatski nadpis: »U tvom polju daj mu groba, Tvojim cviječem grob mu kiti!«.

Zrinsko-frankopanski vlak je došel iz Dunaja v Špilje ob 2.14 uri pop. Prehod vlaka čez demarkacijsko črto je pozdravilo grmenje topičev in tri častne salve tamkašnje posadke. Razven posadke se je zbralo na kolodvoru na stotine slovenskega obmejnega ljudstva. Vlak je prinesel s seboj eno jugosl. trobojnico. V zadnjem vozu je bila, z venci in jugoslovanskimi trakovi okrašena krsta. Vence so poklonili Jugoslovansko poslaništvo na Dunaju, jugoslovanska

Lovski kralj.

(Dalje).

Logar je poznal vse Matijčeteve slabosti in dobro vedel, da ga bo imelo lovsko društvo samo v zabavo.

Izbral mu je staro, obrabljeno puško ali pihalnik, kakor jo je sam imenoval. Njemu je sicer včasih dobro služila, a zdaj jo je že zavrgel in držal le radi večjega števila pri hiši.

»Ta bo dobra za Matijčeta! Zanesljiva sicer ni več, a samo da počti še; saj Matijče tudi z najboljšo itak ne bi ničesar zadel« — si je mislil logar, vrgel lovsko torbo in puško na ramo ter jo mahnil proti Rujavemu kamnu, kjer ga je že nestrpno pričakoval Matijče.

»No, ali ste vendar enkrat prišli? Čakam vas že celo večnost!«

»Oprosite, gospod Matijče! — Izbral sem puško in pa streliva nisem imel ničesar pri rokah. — Zdaj pa imam vse tu. Dobro puško in cela kopica nabojev! — Tu imate vse in oglejte si puško, jaz pa stopim k oni le smreki in začrtam na njej krog, kamor bova potem skusila meriti in streljati«.

Matijče se je vzradostil kakor otrok, če dobi zaželeno igračo. Strastno je zgrabil puško, prekladal jo iz roke v roko, ogledoval in motril jo je od vseh strani, metal na ramo in zopet obračal v rokah. Zazdelo se mu je,

da je rojen za puško in sam sebi se je čudil, ta je tako pozno prišel do nje.

Logar je vidno zaznamoval tarčo na debeli smreki ter se vrnil k Matijčetu, kateremu je kratko opisal puško ter mu pojasnil, kako je treba postopati z njo, da se zadene določen cilj in da se človek ne ponesreči z njo.

Matijče ga je pazno poslušal in delal natančno po njegovem navodilu, toda ko pa mu je začel logar pripovedovati o nesrečah, ki se po neprevidnosti lahko zgodijo s puško, ga je zazeblu pri srcu in nezaupljivo je pogledoval zdaj logarja zdaj puško.

»Gospod Matijče! Te puške se ni treba nič bati! Puška je dobra, le previdno morate ravnati z njo. Zaklopi se trdno in tudi cilja ne zgreši, ako je ima pravi strelec v rokah. To vam takoj dokažem. — Tako! — Zdaj glejte! — Močno se jo mora pritisniti k rami, z levico se jo oprime, desnico se položi rahlo k petelinu, ako se naravn po črtalu na muho in da določen cilj. Kadar muha krije cilj, pritisne desnica na petelina in cilj mora biti zadet. — Toraj glejte mene! — Zdaj pomerim jaz v tarčo, potem boste poskusili Vi!«

Matijče skoči na stran ter od daleč opazuje logarja, ki je igrače zasukal puško, pomeril proti smreki in pogodil tarčo. Sprožil je že enkrat in zopet je zadel.

Matijče je gledal in se čudil. Rad bi poskusil tudi on, a plašil se je strelu,

Naposled ga logar vendar pregovori, da poskusi tudi on.

Tresel se je po vsem životu, ko je nameril puško, toda ko pa jo je nameraval sprožiti, jo je umaknil od rame in meže obrnil glavo v stran.

Logar se mu je posmehoval in mu prigovarjal, naj ne bo tako boječ ter naj sproži, kajti sicer se ne bo nikdar privadil puški.

To je Matijčeta opogumilo, da je konečno vendar krepko pritisnil na petelina in puška se je izprožila. — Ker pa bojazljivec puške ni imel močno uprte v ramo, ga je kopito sunilo nazaj in vrglo po tleh.

Zasmejala sta se oba, toda Matijčeta je bilo malo sram. Zadel ni ničesar in to ga je najbolj jezilo.

Poskusil je drugič, bolj korajžno in samostojno. — Puška ga ni vrgla po tleh, a zadel tudi zdaj ni ničesar.

Strah je izginil, jeza in pogum sta ga navdala, da je streljal dalje.

Logar ga je učil in mu dopovedal na vse načine, a Matijče ni zadel niti smreke, kaj šele malega kroga na njej!

Naposled se mu je vendar posrečilo vsaj toliko, da je padel izstrelek v rušo pred smreko.

Logar ga je pohvalil, Matijče pa se je radoval.

»Dobro, gospod Matijče! — Zdaj ste se privadili puški in lahko vidite, da je zanesljiva,

akademska omladina, jugoslovanska kolonija pa krasen šopek. K tem vencem je posadka v Špilju dodala krasen venec z napisom, kakor na slavaloku.

Prevoz je vodil z Dunaja g. dr. Velimir Deželič. Deputacija, dvorni svetnik Božidar Cerović predstavnik bosanske vlade in kot namestnik poslanika SHS na Dunaju Pogačnik, srbski general Ivan Atanacković s soprogo in sinom podpolkovnikom Milanom Atanackovićem, dr. Vasić in Vaso Vasiljević kot zastopniki Bosne in Hercegovine, dr. Emilij Lašovski, predsednik društva Hrvatskega zmaja prof. univ. dr. Riesner, direktor Adalbert Šostarič Pisičić. Častno stražo do demarkacijske črte je tvoril oddelek srbske interaliirane posadke na Dunaju. Od Ernovža naprej pa so prevzeli častno stražo hrvatski in slovenski akademiki, in sicer: Dušan Baić, Ivo Franjić, Franjo Mesesnel in Zlato Svetina.

Umetniško izdelana cinasta krsta je ležala sredi vagona na lesenem podstavku; v njej je bila prvotna mala krsta, v katero so že pred 12 leti položili izkopane zemeljske ostanke mučenikov. Pri krsti sta tudi dve nagrobni plošči, ena velika z napisom: Ossa Petri Qnd com. a Zrinio Bani Croatiae et Francisci Christofori Qnd Marchionis de Frangepanibus † 30. IV. 1671 — Cura Frum. Draconis Croathic 20. VII. 1907. Na drugi, manjši, plošči je napis: Braća hrv. „Zmaja“ „Prosvijeta“. Podigoše 1913. Zagreb—Beč. „Fres. Dracon Croat.“ et „Prosvijeta“. Eregerunt 1913 Zagreb—Vienna. Plošče so kovinaste. Na veliki plošči se nahajate tudi glavi mučenikov v relietu.

Iz Dunaja je vlak odšel ob 7.45 uri. Med potjo so mu na Dun. Nov. mestu priklopili vagon s krsto, ki je bila ekshumirana in postavljena na postajo že v soboto. Deputacija je izrazila svoje veselje in priznanje, da je Dun. Novo mesto z županom na čelu, ki je pozdravil prevoz s simpatičnimi besedami, prenos ostankov vsestransko podpiralo.

Vlak in deputacijo je v Špilju pozdravil dr. Franjo Rosina v imenu obmejnega slovenskega ljudstva sledeče:

Mili bratje Hrvatje!

Do dna duše občutimo, kako poln veličanstva in slovesnosti je ta trenotek, ko posmrtni ostanki Vaših najplemenitejših junakov prestopajo državno mejo ter pridejo po 240 letih v domovino, v ono krasno pokrajino jugoslovansko, ktero sta Peter Zrinski in Fran Krsto Frankopan tako ljubila. S tem trenotkom ste stopili na slovenska tla, na tla trojedine Jugoslavije.

Zemlja, ktero sta Vi dva velika duhova

Izvrsten lovec postanete lahko z njo in če se bode pridno vadili ter udeleževali lova, postanete lahko že prihodnje leto lovski kralj. Kdor namreč v spomladi prvi izmed družbe ubije divjega petelina, on je tisto leto lovski kralj. Jaz vem za petelinje pribežališče in pokazal Vam ga bom, ko pride čas za to. Zdaj je jesen in lov bode skoraj vsak dan. Imeli bode toraj dovolj prilike, da se popolnoma izvežbate.

Ako Vam tedaj puška ugaja, zvemite jo seboj. Dam Vam vse skupaj za 100 K, ker vem, da ste dober človek in me tudi Vi ne bode pozabili, kadar se snidemo v večji lovski družbi.

„Vse se mi dopade, logar! Tu imate 200 K, ker ste me tako mojstersko navadili puške in streljanja. Vsak dan bom malo pogledal po gozdu in streljal. Prišel bom takoj jutri k Vam, da greva skupaj na lov. Saj bode doma, ali ne?“

„Bom, bom! Pridite zjutraj in šla bova za divjačino. — Zdaj pa moram iti, kati na onilem gričku nekdo seka, bržkone mi kdo zopet drva krade. — Toraj pozdravljeni, gospod Matijče! Hvala za denar in na svidenje jutri!“

„Z Bogom, logar! Pridem gotovo!“ — se poslovil Matijče, vrže puško na ramo in jo krene vesel proti domu.

(Dalje prihodnjič.)

hotela odrešiti in jo uvesti v neodvisnost in slodobo, sprejema danes po preteku velike dobe Vajine posmrtni ostanke v svoje naročje z odivljenim čustvom hvaležnosti in občudovanja. Veliko, neizmerno je bilo trpljenje Vajnih duš in Vajnih teles. Grozna je bila bol Vajnih žena in Vajnih potomcev. Ubili so Vaju izdane po tuji nezvestobi in zavrtnosti, uničili so Vajno obitelj, ugrabili Vam imetje in uničili Vajen rod, a niso mogli ubiti velikih idej, ktere sta Vi dva zastopala.

Pomlad se probuja v naravi in Vama cvetja siplje na zmagoslavno pot, vse vstaja in vstal je tudi Vajni narod, ideja Vajina je dvignila pokrov nad Vajnim grobom ter Vaju vodi kot triumfatorja v domovino. Kako velik sad je rodila Vajina mučeniška smrt.

Pred 248 leti jema'la sta slavo Petar Zrinski in njegov svak Fran Krsto Frankopan. Kako milo opisuje Kumičić zadnje trenotke obeh junakov; njihovo slovo od žen in od domovine:

„Želim počiniti, leči v grob, toži Frankopan
Hoče li Hrvati znati za njega

Moja ideja neče se na njem moleti Bogu
za moju dušo.

Tudjinac razmetat će naše kosti

Grob u tuđoj zemlji.“

Bil je grob obema v tuji zemlji. Ali danes se ta grob vrača domov v tisto zemljo, ki sta jo junaka nameravala osloboditi.

Bratje! Pod nami šumi temna Mura, ki vodi doli v Medjimurje, središče tedanjega gibanja in jutri se bode vozili mimo bližnjih krajev, kjer so se nekdaš shajali prijatelji pokojnikov, mimo Tatenbahovih gradov v Račah in v Gornji Poljskavi in v Konjicah. Vsa ta okolica Vas bode spominjala na tisto častito uroto, ktera je imela osloboditi našo zemljo in za ktero sta morala dati pokojna junaško in mlado svoje življenje.

Mi smo srečni, da smo prvi, ki sprejememo Vas in krsti Vaših junakov.

Položite njih prah k večnemu počitku v rodni zemlji hrvatski. Vaši junaki so naši junaki! K njihovemu grobu bomo potovali, kakor k grobu naših prorokov. Geslo Frankopanovo:

„Za domovinu, veru krščansku
Boga višnjeg na pomoč zazovte;
Živte bratinski poginte vitezki“

bode nam ostalo sveto.

Potujte skozi lepe naše livade, zelene šume ob Muri, Dravi, Savinji in Savi, ktere vse vodijo v hrvatsko deželo in vodijo tja naše misli in naše želje.

Naj Vam naše vode nosijo mnogo ljubih pozdravov, ki poreko:

Kakor sta ta dva Vaša pradedi in junaka hotela sklopiti vso Jugoslavijo v jedno državno telo, tako hočemo z Vami združeni ostati, kot zvesti potomci teh naših prvoborcev za jugoslovansko idejo, kot Vaši nerazdružni bratje.

Velikima, plemenitima dušama Petra Zrinskega in Frana Frankopana kličemo: Lahka Vama bode slobodna slovanska zemlja. Večnaja pamjat!

Zahvalil se mu je dr. Deželič: Hvala Vam, bratje Slovenci za sijajen sprejem, ki ne velja nam, ampak slavnima narodnima mučnikoma Zrinskemu in Frankopanu. Blagoslovljena ona zemlja, na katero smo dospeli in katera nas je tako bratski sprejela. Mili bratje Slovenci! Kosti, katere vozimo s seboj, naj bodo celokupnemu jugoslovanskemu narodu simbol ljubavi, ki nas naj vodi še v nadaljnjih bojih za našo svobodo in popolno ujedinjenje. Grob, v katerem bosta počivala slavna naša mučenika, naj bo mesto, kamor bodo romali in na katerih bodo molili za srečo in ujedinjenje jugoslovanskega naroda vsi bodoči rodovi. Slava Zrinskemu in Frankopanu.

V Špilju je vlak stal dve uri. Med tem je dr. Lajnšič kot vodja obmejnega glavarstva povabil deputacijo na skromno pogostitev v kolodvorsko restavracijo. Pri tej priliki je okrajni glavar dr. Lajnšič pozdravil navzoče goste in omenil, da bo ravno jutri 14 let, kar so ga kot člana vseučiliščne deputacije, ki je hotela položiti venec na grob mučenikov, v Dun. Nov. mestu zaprli.

Danes pa ima čast, pozdraviti v svobodni domovini te drage nam ostanke. Kot upravitelj tega ozemlja kliče dragim gostom »Dobrodošli na našem obmejnem ozemlju«.

Odgovoril mu je dr. Deželič, ki je povdarjal, da so Hrvati in Srbi ginjeni na lepem sprejemu.

Govorili so še dr. Riesner pozdrav jugoslovanskemu vojaštvu, kateremu se je zahvalil major Dereani, urednik Žebot in dr. Rosina, ki je nazdravljaj dr. Deželiču, s katerim sta se že na univerzi borila za idejo ujedinjenja.

Ob 4.15 uri se je vlak odpeljal iz Špilja. Pri odhodu so zopet zagrmeli topiči in častne salve vrle špiljske posadke.

Pred odhodom so vojaki sneli zelenje s kolodvorskega poslopja in z njim okinčali voz krste in lokomotivo.

V Št. Lju, kjer se je nabralo obilno ljudstvo, se je vlak ustavil. V imenu tamošnjih prebivalcev je prevoz pozdravil kaplan Sajovic. Odzdravil mu je dr. Lašovski. Pod burnimi Živioklici se je vlak odpeljal dalje.

Sijajen je bil sprejem na zadnji postaji pred Mariborom Pesnici. Bila je zbrana šolska mladina z zastavicami in narodnimi znaki. Pevski zbor pod vodstvom nadučitelja Čonča je zapel „Lepa naša domovina“ in „U boj“, nakar je sledil kratek nagovor Čonča, kateremu se je zahvalil dr. Riesner. Postaja je bila okrašena z nadpisom „Slava prvima jugosl. mučnikoma.“ Tukaj je vlak pozdravila tudi tamošnja srbska posadka.

V Maribor je prispel vlak pri lepem vremenu. Že od Leiteršberg-a naprej je ljudstvo tvorilo kordon ob progi. Ko je vlak zapeljal na postajo, se je pred njim razgrnila nepregledna množica. Na stotine jih je bilo po strehah kolodvorskega poslopja in v bližini stoječih vagonov. Vsega skupaj je bilo zbranih gotovo 25.000 ljudi. Prihod je pozdravila salva topov, in koračnica „U boj“ voj. godbe. Istočasno se je prikazal nad kolodvorom eroplan s slovensko trobojnico, ki je krožil nad zbrano množico. Nato je zapel pevski zbor pod vodstvom sodnega svetnika Oskarja Deva žalostinko „Ptički jaz vprašam vas...?“ vojaška godba je zaigrala Frankopanko.

Slavnostni govor je imel poverjenik za uk in bogočastje prof. dr. Verstovšek ki je pozdravil prevoz po naročilu in v imenu deželne vlade za Slovenijo.

Za dr. Verstovškom je govoril burno pozdravljen general Maister sledeče:

„Zakaj grmijo danes jugoslovanski topovi, zakaj vihrijo danes jugoslovanske zastave? Slovenski narod! Zakaj si se zbral danes v takem številu tu? Pozdravljamo relikvije onih dveh jugoslovancev, ki sta prva prelila kri za idejo ujedinjenja. Ko sta se podala pred sodni stol habsburskih krvnikov, takrat nista slutila niti ona sama, niti njih krvniki, da bosta po pretek skoraj četr tisočletja se vrnila v osvobojeno domovino in da jih bo na tej zemlji pozdravil prvi svobodni slovenski general slovenske armade. Glava Vama je bila odbita, a danes imata najlepšo krono, krono iz celokupnega troimenega naroda. Koncem svojega govora je general potegnil sabljo iz nožnice in vsi navzoči častniki in izrekel slovesno zaprisego: „Vsi jugoslovanski vojaki prisegamo, da bomo, dokler naša zemlja ni popolnoma svobodna, branili svojo domovino in se borili za njeno srečo in svobodo do zadnjega moža.“

Tem besedam je sledil vihar navdušenja. Tisočglava množica je prisegala. In odmev te prisege je šel po celem Mariboru, po celi naši severni meji, da, po celi naši domovini... In kdor je videl in opazoval ta trenotek naš narod, ta je šel domov z zavestjo, da mora ostati ta gruda naša...

Govoril je nato prof. dr. Karlič, ki je podal kratek zgodovinski pregled o delovanju in smrti Zrinskega in Frankopana.

Gospa Kovačevićeva iz Zagreba je pozdravila svete ostanke mučenikov sledeče: „Do črne klanjamo se zemlje Vama, slavna mučenika! Složne sestre enega roda, Slovenke, Hrvatice in Srbinje smo prišle, da se poklonimo Vama na meji mile naše osvobojene domovine. Prišle smo, da se zberemo

okoli Vaših svetih nam zemeljskih ostankov, da jih spremljamo, kakor bi Vas spremljale one, ki so hrepeneče pričakovale Vaš povratek, in to so Vaše drage, nežna Julija Frankopanka, umna Katarina Zrinska in milostne hčere Lorka, Judita in Jelena. Mi žene čutimo njihovo veliko bol, njihovo tugo, njihovo težko žalost. Po tem dolgem času, ko se po stoletjih vračate k nam; so usahle naše solze žalostinke. Maščevana je Vaša mučeniška smrt. Vi dva sta zmagovalca. Izročamo Vama simbol Vaših idealov, za katere ste umrli, simbol naše svobode, našega ujedinjenja — našo trobojnico Jugoslavije. Slava, večna Vam slava!

Cerkveni del svečanosti je izvršil knezoškof dr. Mihael Napotnik z asistenco mnogobrojnega duhovništva. Oddelki karlovačkega, 26. srbskega in mariborskega pešpolka so na to oddali tri častne salve, a na naših slovenskih bregovih so grmeli topovi. Godba je zaigrala »Naprej«, »Lepo našo domovino« in srbsko himno »Bože pravde«. Odkritih glav je pela nepregledna množica te naše himne. Te pesmi našega naroda so dokazale, da je naša zemlja, na kateri stojimo, da je ni moči, ki bi jo nam vzela. Te pesmi so bile pa tudi dokaz in potrdilo našega ujedinjenja Solznih oči, toda s pogumnim srcem je odhajal ta naš narod domov.

Zvečer se je vršila v veliki dvorani »Narodnega doma« slavnost na čast našim hrvatskim in srbskim bratom. Govorili so zastopniki vseh treh plemen našega naroda. Prepričani smo, da bo ostal ta dan, ko so dovedli zemeljske preostanke prvih dveh naših jugoslovanskih mučnikov v naš osvobojeni slovenski Maribor, v spominu vsem pripadnikom našega troedinega naroda kot dan našega narodnega vstajenja.

Slovo na kolodvoru.

Ob pol desetih je došel na kolodvor general Maister in narodni zastopniki. Godba je zaigrala hrvaško, srbsko in slovensko himno. Prof. dr. Anton Medved se je v vznemirjenih besedah poslovil od bratov Hrvatov in Srbov ter naših jugoslovanskih mučnikov. Dr. Bradacka se je zahvalil bratom Slovincem za sijajen sprejem ter obljubil, da bodo ostali Hrvati in Srbi zvesti svojim bratom Slovincem. Na slavnostnem prostoru je bilo namreč 10.000 ljudi. Vlak so okinčali z zastavami in ga odeli v zelenje in cvetje. Ko je med igranjem »Lepe naše domovine« odpejal vlak proti jugu, je ljudstvo vskipelo v veliko navdušenje.

Političen pregled.

Pred prelomom. Lucern, 24. aprila zvečer. Včeraj je Barzilai obiskal Clemenceaua in Lloyd Georgea in poskušal najti izhod iz težav. To pa ni bilo mogoče, ker so Lahi odklanjali vprašanje Reke vsako koncesijo in so zlasti izjavili, da se niti celi Dalmaciji nečejo odreči. Wilson je bil silno razjarjen in je sklenil, da tudi vprašanje Reke ne popusti. Tekom popoldneva, je došlo do izbruha krize. Wilson se je odločil, da objavi svojo znano noto, s katero utemeljuje svoje nasprotovanje proti pretiranim laškim zahtevam. V zadnjih dnevih že ni hotel direktnih pogajanj z Lahi. Pariz je že ves dan napeto pričakoval dogodka. Vest o njem se je z večer bliskovito razširila in vzbudila veliko vznemirjenje. Posledice so nedogledne, ker so zavezniki združeni tudi s prvo londonsko pogodbo od septembra 1914, po kateri morajo vsi skupno podpisati mir z Nemčijo. Nekaj časa so splošno pričakovali, da se Lahi vendar ne bodo odpeljali. Veik misl je pa napravila Wilsonova odločnost. Poleg njega je mnogo vplival Steed, glavni urednik »Timesa«, ki je ves čas skupno z Guyanom v dil nam prijazno borbo, da do imo vsaj Reko in Dalmacijo. V Rimu so se priredile demonstracije. D'Annunzio dobiha brzojake. Današnji jutranji listi še niso imeli vesti o odhodu Lahov. V Londonu motrijo razvoj dogodkov z napetostjo. Poleg »Timesa«

pišejo za nas »Daily News«, ki se pa boje, da pride v Italiji do kaosa, ker se bodo polastili vlade ekstremisti in bodo proti njim nastopili boljševiki. Situacija je v Parizu napeta tudi radi grozečega ameriško-japonskega spora. Vprašanje je, ali bo napredovala ameriško-angleško-francoska zveza. — Veliki knez Nikolaj, bivši generalisimus Rusov, je včeraj došel v Genuo.

Memento.

*Čuj! Li ni to rakve glas?
Ni mar to glas Frankopana?
Zrinskega li to ni glas?
Glas mar mrtvega ni bana?*

*Hvala bratje mi, svobodni!
Pozabili niste name.
Snival bom v grudi rodni —
Rod in dom je vstal i zame!*

*Vračam se med vas, junaki!
Z vami vžival bom svobodo,
Z vami duh je moj, junaki!
Misli skupne naj nam bodo!*

*Ne vklonite se sovragu!
Grude rodne niti ped —
Pokloniti nikdar vragu,
Za trpljenje naših let!*

*Meč naj brusi nam te sloga!
Sloga vodi nas v boj!
Nikdar ne kraljuj nesloga! —
Strnjen vedno bodi roj!*

*Čuj! Li ni to rakve glas?
Ni mar glas to Frankopana?
Zrinskega li ni to glas?
Glas mar mrtvega ni bana?*

Dnevne novice.

Imenovanje. Minister za agrarno-reformo je imenoval okrajnega glavarja N. Frana Lukana za glavnega poverjenika za agrarno reformo v Sloveniji.

Vlak z zemeljskimi preostanki naših mučnikov so med drugimi spremili general g. Maister, dr. Lipold, prof. Pirc in dr. Vrstovšek.

Čehi na potu v Zagreb. Danes, 28. aprila, ali jutri, 29. aprila dospejo na potu v Zagreb k Zrinsko-Frankopanski slavnosti v Maribor kancler dr. Šamal, ministar Zahradnik in Tomašek, dr. Schreiner, člana češke akademije znanosti pesnik Machar in Kvapil in čehoslovski poslanik Kalina.

Zastopnik francoske misije, dr. Reverdy se je tudi udeležil slavnostnega sprejema zemeljskih preostankov naših mučnikov.

Nemci in prevoz preostankov naših narodnih mučnikov. Mariborski nemški socialni demokrati v zvezi z nemškimi nacionalci so grozili s stavko, če se bo vršila slavnost prevoza zemeljskih ostankov Zrinskega in Frankopana. Ko so pa videli velikansko maso našega naroda, ki je navdušeno manifestirala, so izgubili pogum. Ta slavnost je dokazala, da je Maribor naš in ostane naš.

Glavni kolodvor je bil krasno okrašen. Na peronu je visela slika Zrinskega in Frankopana, vsa v zelenju. Na poslopju in pa po progi so plapolale jugoslovanske zastave. Čast in priznanje našim vrlim železničarjem!

Vse slavnosti, ki so se vršile na čast Zrinskemu in Frankopanu, so se kinematografsko fotografirale. Fotografije je izvršila zagrebška tvrdka »Film Croatia«. Te slike bodo podale jasn dokaz, da je Maribor slovenski vsaj nam bodo pokazale desetisoče našega slovenskega naroda, ki so se udeležile sprejema kosti naših mučnikov. Te slike bodo več govorile nego cele knjige statistike itd.

Predavanje o Zrinskem in Frankopanu, ki ga je imel v nedeljo ob desetih

dopolodne v veliki dvorani »Narodnega doma« naš neumiorni g. prof. Pirc. Predavanje je bilo krasno. Poslušalcem je šlo predavanje do srca, vsaj so slišali iz besed g. predavatelja vso ono veličino delovanja in smrti naših mučnikov. G. profesor namerava izdati svoje predavanj v posebni brošuri, na katero že danes opozarjamo čitatelje.

Ravnateljstvom vseh srednjih šol in učiteljskih vodstvom ljudskih in meščanskih šol v območju deželne vade za Slovenijo. Dne 30. aprila 1919 se bodo v zagrebški stolni cerkvi pokopali zemeljski ostanki narodnih mučnikov, Petra Zrinjskega in Frana Krsta Frankopana, borilcev za narodno svobodo jugoslovansko. Po sklepu deželne vlade za Slovenijo z dne 16. aprila 1919 naj se ta spominski dan praznuje tudi po šolah. V ta namen naj se posveti med poukom posebna ura spomina Zrinjskega in Frankopana. Ker ravnateljstev in šolskih vodstev ni več mogoče uradno obvestiti, se jim naznanja ta sklep po časopisju. — Višji šolski svet v Ljubljani.

Dramatično društvo v Mariboru ima v petek, 2. maja 1919 svoj redni občni zbor.

Pri sobotni predstavi »Graničarjev« je občinstvo imelo vstopnice tudi za nedeljsko predstavo. Ker pa je bila nedeljska predstava odpovedana, so se zgodile zmešnjave, ker so ljudje prihajali z vstopnicami za nedeljsko predstavo k tej predstavi. Zadeva se bo popravila v nedeljo.

Dramatično društvo je v soboto priredilo hrvaško ljudsko igró »Graničarji«. Igra je spričo razmer in tehničnih ovir še vendar dobro uspela. Naši dilefantje so igrali dobro. Da pa so bila nespornost, leni glade vstopnic, temu je bilo krivo dejstvo, da se je nedeljska predstava morala odpovedati zaradi slavnostnega prevoza zemeljskih preostankov naših mučnikov Zrinskega in Frankopana. Prihodnja predstava bo v nedeljo in potem bomo prinesli daljšo kritiko.

Uboga hroma žena prosi usmiljena srca podpore. Darove sprejme upravništvo »Mariborskega delavca«.

Zadnje vesti.

Zveza narodov.

LDU. Pariz, 27. aprila. Mirovna konferenca bo imela v ponedeljek svojo peto plenarno sejo. Na dnevnem redu je načrt o zvezi narodov.

Italijanski narodni svet izročil Reko Italijanom.

LDU. Trst, 27. aprila. Kakor poroča »Lavoratore« iz Reke, je italijanski narodni svet svečano izročil mesto v roke italijanskega generala Graziolija.

Odhod italijanskih delegatov iz Pariza.

LDU. Pariz, 27. aprila. Jugoslovanski dopisni urad v Parizu javlja: V soboto ob dveh popoldne sta odpotovala Sonnino in Salandra iz Pariza. Dopoldne se je Salandra poslovil od ministra za zunanje stvari, Pichona. Tu ostanejo le člani tehničnih komisij. Pred svojim odhodom je Salandra izjavil, da italijanska delegacija zapusti Pariz, vendar pa odhod ne izpreminja ničesar v presrečnih odnosih Italije do Francije. Pred svojim odhodom je Salandra sprejel zastopnika lista »Temps« ter mu izjavil, da ni nastala nobena izprememba, odkar je odpotoval Orlando. Glade povratka italijanskih delegatov ni mogoče ničesar reči, kakor tudi ni mogoča nobena odločitev, predno o zadnjih dogodkih ne bo razpravljala italijanska zbornica. V Parizu še ni potrjena vest, da bi bile angleške čete zapuščale Reko.

Slovenski delegati pri Wilsonu.

LDU. Bern, 27. aprila. Jugoslovanski tiskovni urad poroča iz Pariza: V petek ob enajstih je sprejel Wilson slovenske delegate, dr. Ivana Svečla, dr. Gustava Gregorina iz Trsta in dr. Bogumila Vošnjaka s Stajerskega. V razgovoru, ki je trajal pol ure, so delegati razložili Wilsonu položaj Slovencev. Wilson je postopal z vidnim zanimanjem njihovo poročilo.

Delegati so izročili gospodičini Wilsonovi album z 10.000 podpisami slovenskih deklet.

Sporazum?

LDU. Bern, 27. aprila 1919. Clemenceau in Lloyd George se prizadevata, da bi omogočila sporazum. Wilson je objavil svojo spomenico o Adrijani lastno odgovornost.

Iščem več

dobrih tesarjev

v trajno delo. Plača do K 2.50 na uro.
Franc Ravnikar, Ljubljana, Linhart-
ova ulica št. 25. 4-1

Več čevlj. pomočnikov

sprejme takoj proti jako dobremu plačilu

VIKTOR ŠENK

čevljarski mojster

Lenau ulica 12 (pri Tržaški cesti).

Trgovski akademik

išče z 15. t. m. ali pa 1. majem sobo z prehrano.
Cenjene ponudbe z navedbo plače pod »Invalid 20«
na upravnštvo.

Trgovski akademik

poučuje slovenščine, nemško in slovensko stenogra-
fijo. Cenjene ponudbe pod »K 1.60 za uro« na upravn.

Železne zložljive

vrtni stole

se prodaja v večji množini v Ljubljani, Kolo-
dvorska ul. 31 (gostilna). 3-3

Semena

vrtnarskega, cvetličnega, gozdnega in vsako
vrsto deteljnega, priporoča trgovina z semeni

M. Berdajs, Maribor ob Dr.

Soljini trg

1 vagon krušne moke**1 „ koruzne „****1 „ sadnih korbic**

(iz šib pletene) od 5—50 kg vsebine
proda takoj po nizki ceni

importna in eksportna trgovina

Ferdo Sert

Maribor, Koroška ul. 21

Juraj Gredlič, brivec
v Tegetthoffovi cesti 22 se priporoča
jugoslovanskemu občinstvu.

Samo na debelo!

Čaj**Pecilni prašek****Vanilin sladkor****Pravi škrob**

In drugo blago priporoča domače
podjetje 10-6

Samo na debelo!

Adria = Jzdelki

(Filip Šibenik)

Ljubljana, Gosposka ul. 16

Svoji k svojim!**Brata Vošnjak**

PTUJ

Trgovina z usnjem, čevlji in
surovimi kožami.

Elegantni box calf in chevreaux čevlji.

— Fini čevlji iz črne in rujave tele-
tine. — Navadni čevlji iz rujave kra-
vine, podplatni in podpetni cveki, drete
platnō.

Modistinja Ivka Kosi, Maribor

Sodnijska ul. 25 (pritličje)

priporoča za letno sezono Slovenkam Maribora in okolice svoje
lastne proizvode krasnih klobukov, ter sprejema tudi vsa v to
stroko spadajoča popravila po zmernih cenah. 3-1

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska
oprava, podložki, modroci, otomane, spalni
in dekoracijski divani, postelje, omare, mize
in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne
postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega,
železnega in tapeciranega pohištva v vsakem
slogu od preste do najfin. izvršitve po jako
nizkih cenah pri trdnosti za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor
Stolni trg št. 6.

Svoboden ogled!

Ceniki zastoj!

*Agitirajte za „Mari-
borskega Delavca“ in
med prijatelji našega
tiska za „Tiskovno za-
drugo“ v Mariboru.*

„Mariborski delavec“

se prodaja v Mariboru v sledečih tr-
govinah in tobakarnah:

Weixl Vilko, Glavni trg
Glavna trafika, Glavni trg
Ortner Jožef, Schmidov trg 2
Weixl Ivanka, Gosposka ulica
Mahalka J., „
Czadnik L., Stolna ulica
Specijalna trafika, Grajska ulica
Handl Karolina, Tegetthoffova cesta
Pristernik Mar., „
Schifko Terezija „
Schifko Marija, Melje „
Pichler Ana, „
Jurko Marija, Koroška cesta
Lackner J., Vitrinjska ulica
Kos A., Marijna ulica (pri sodnji)
Scheidbach H., Magdalenski trg
Nerath F., Magdalena, Franc Jož. ul.
Kresnik Ana, „
Majer J., Pobrežje, Brezka cesta 21
Jarc Jožefa, Glavni kolodvor
Leber F., Koroški kolodvor

HOTEL IN RESTAVRACIJA**„UNION“**

Maribor (preje „Erzherzog Johann“)

Prvi in **edini slovenski** hotel in restav-
racija. 40 tujskih sob, nanovo opremljena re-
stavracija, klubova soba z glasovirjem.

Priznana najboljša domača kuhinja, prvo-
vrstna vina in vsak dan sveže pivo.

Za obisk se priporočata

C. in R. Tratnik.